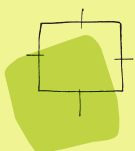
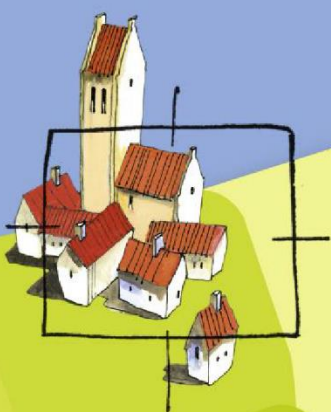


**Beknopte natuurtoets en ecologische
meerwaarde Sportlandschap Stede Broec**



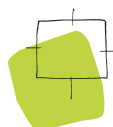
BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Beknopte natuurtoets en ecologische
meerwaarde Sportlandschap Stede Broec**

Inhoud
Rapport

27 juni 2023
Projectnummer P001749



Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Kader	4
1.2	Plangebied en voornemen	4
2	Soortenbescherming	8
2.1	Wet- en regelgeving	8
2.2	Inventarisatie	8
2.2.1	Planten	8
2.2.2	Vogels	8
2.2.3	Vleermuizen	9
2.2.4	Grondgebonden zoogdieren	10
2.2.5	Amfibieën	10
2.2.6	Overige soortgroepen	10
2.3	Toetsing	11
2.3.1	Vogels	11
2.3.2	Vleermuizen	11
2.3.3	Grondgebonden zoogdieren	12
2.3.4	Overige soortgroepen	12
3	Gebiedsbescherming	13
3.1	Wet- en regelgeving	13
3.1.1	Wet natuurbescherming	13
3.1.2	Natuurnetwerk Nederland	13
3.1.3	Bijzonder Provinciaal landschap en ganzenfoerageergebieden	13
3.2	Inventarisatie	13
3.3	Toetsing	14
3.3.1	Wet natuurbescherming	14
3.3.2	Provinciaal natuurbeleid	14
4	Beschermde houtopstanden	15
4.1	Wet- en regelgeving	15
4.2	Inventarisatie en toetsing	15
5	Conclusie	16
5.1	Soortenbescherming	16
5.1.1	Zorgplichtmaatregelen	16
5.2	Gebiedsbescherming	17
6	Ecologische meerwaarde	18
6.1	Natuur-inclusief en diervriendelijk bouwen	18

	6.1.1	Sedumdak	18
	6.1.2	Groene gevel	18
	6.1.3	Nestkasten en vleermuiskasten	18
6.2		Groene inrichting	20
	6.2.1	Parkeerplaatsen	20
	6.2.2	Grasvelden en gazon	20
	6.2.3	Bijen- en vlindervriendelijke planten en struiken	20
	6.2.4	Water	20
	6.2.5	Schuilplaatsen voor egels en kleine marterachtigen	21

1 Inleiding

1.1 Kader

De gemeente Stede Broec is van plan om in het zuidwesten van de gemeente een sportlandschap te ontwikkelen. Hiervoor wordt een bestemmingplan opgesteld, waarbij met uit te werken bestemmingen gewerkt wordt. Hierdoor is de exacte inrichting nog niet vastgesteld. Om het plan aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen, is een beknopte natuurtoets op hoofdlijnen uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of het plan vanuit ecologisch oogpunt uitvoerbaar is. Onderdeel van de uitwerkplicht is het uitvoeren van daadwerkelijke natuurtoetsen.

Uit de natuurtoets op hoofdlijnen kan al wel blijken dat aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.

Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 11 mei 2023 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, droog, circa 17°C en een matige wind.

1.2 Plangebied en voornemen

Het toekomstige Sportlandschap ligt in het zuidwesten van de gemeente Stede Broec, ingesloten tussen de Raadhuislaan, de Voetakkers, de Wijzend en de Westfrisaweg (figuur 1). In het noorden van het plangebied is nu al een sportcomplex met sportvelden, parkeerterrein en gebouwen aanwezig. Het gebouw aan de Raadhuislaan 16 is opgetrokken uit baksteen en heeft een plat dak. Het gebouw van de voetbalvereniging is opgetrokken uit baksteen en heeft een plat dak van bitumen. Het gebouw naast de atletiekbaan is ook opgetrokken uit baksteen met een bitumen dak. De gebouwen konden niet van dichtbij bekeken worden.

In het zuiden liggen sportvelden, graslanden, akkers en een boerderij (Voetakkers 5). De boerderij bestaat uit een woonhuis van baksteen met dakpannen en een aantal bijgebouwen/stallen/loodsen van baksteen met bitumen. De sportvelden worden omringd door bomenrijen. Aan de noord- en westzijde van het plangebied ligt een brede watergang, de Brandjessloot. Ook loopt door het plangebied een aantal smallere sloten.

De plannen bestaan uit de herontwikkeling en uitbreiding van het huidige sportpark (figuur 2). Er komen een nieuwe groene rand en nieuwe aansluitingen ten behoeve van de bereikbaarheid. De ontwikkeling is een langetermijnproject, er zijn nog geen concrete werkzaamheden bekend. Voor deze natuurtoets op hoofdlijnen gaan we ervan uit dat aanwezige bebouwing op termijn gaat worden gesloopt en dat de bomenrij op het zuidelijke sportveld (deels) gekapt zal gaan worden.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.



Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood omlijnd). Bron: luchtfoto: www.ruimtelijkeplannen.nl.



Figuur 2. Impressie van het masterplan



Foto's 1 t/m 8. Impressie van het plangebied op 11 mei 2023.

Bovenste rij; Het noordelijk deel met sportcomplexen. Tweede rij; Links zicht op een sportveld vanaf het fietspad aan de Raadhuislaan en rechts de bebouwing aan de Wijzend. Derde rij; Links de brede watergang aan de westzijde van het plangebied, gezien op het zuiden. Rechts een kruising van watergangen in het westen van het plangebied. Vierde rij; Links de boerderij in het zuidwesten van het plangebied (Voetakkers 5) gezien richting het noorden, rechts één van de graslanden in het oosten van het plangebied.

2 Soortenbescherming

2.1 Wet- en regelgeving

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

2.2 Inventarisatie

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF) op 5 juni 2023 blijkt dat in de directe omgeving (0 - 2 km) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. In dit geval gaat het specifiek om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren en amfibieën. Hierna worden per soortgroep alle relevante soorten besproken.

2.2.1 Planten

In het noorden van het plangebied ligt een grasstrook waar ten tijde van het veldbezoek een aantal algemene gras- en plantensoorten zijn aangetroffen, zoals scherpe boterbloem en fluitenkruid. Het agrarisch gebruikt grasland bestaat uit algemene grassoorten, zoals Engels raaigras. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden.

In en langs de watergangen groeit riet. Ook deze soort duidt op voedselrijke omstandigheden. Opgaande beplanting in het plangebied bestaat uit soorten als meidoorn, zomereik, zwarte els en gewone es.

Er zijn geen beschermde plantensoorten bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom zijn beschermde plantensoorten ook niet in het plangebied te verwachten.

2.2.2 Vogels

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Uit de omgeving van het plangebied zijn verschillende vogelsoorten bekend waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals huismus, gierzwaluw, buizerd en steenuil (NDFF). De gebouwen in het

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

noorden zijn door het ontbreken van dakpannen maar marginaal geschikt voor vogels die in gebouwen nestelen, zoals huismus en gierzwaluw. De boerderij in het zuiden is wel potentieel geschikt voor soorten als gierzwaluw, boerenzwaluw en huismus. Deze boerderij kon niet van dichtbij bekeken worden.

In de bomen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen van broedvogels met een jaarrond beschermd nest. Wel vloog er een buizerd op uit de meest zuidelijke bomenrij. Het veldbezoek vond plaats terwijl er veel blad aan de bomen zat, dus een volledige inventarisatie op potentiële jaarrond beschermde nesten in bomen was niet mogelijk.

Foerageergebied

Tijdens het veldbezoek foerageerden op de graslanden grauwe ganzen en een Canadese gans. Het plangebied zal daarnaast door de inrichting mogelijk een onderdeel vormen van het foerageergebied van enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals uit de directe omgeving bekende buizerd.

Overige soorten

In de sloten in en rondom het plangebied kunnen algemene watervogelsoorten broeden, zoals wilde eend en meerkoet. Van meerkoet is tijdens het veldbezoek ook een nest aangetroffen in de watergang ten westen van de atletiekbaan. Tijdens het veldbezoek zijn ook een paartje kuifeend, twee paartjes krakeend, een knobbelzwaan, scholeksters, spreeuwen en een buizerd waargenomen in het plangebied. In de bomen en struiken binnen het plangebied kunnen daarnaast algemene soorten als merel, winterkoning en houtduif broeden. Nesten van de te verwachten algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

2.2.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Uit de omgeving van het plangebied is een aantal vleermuissoorten bekend, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (NDFF). De gebouwen konden niet van dichtbij worden geïnspecteerd op de geschiktheid voor vleermuizen. De geschiktheid voor gebouw bewonende vleermuizen dient bij nadere uitwerking van de plannen nog te worden bepaald.

In de opgaande beplanting in en direct om het plangebied kunnen holtes of scheuren aanwezig zijn die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Door het dichte bladerdek konden niet alle bomen volledig geïnspecteerd worden. De geschiktheid van de bomen voor boombewonende vleermuizen dient dan ook bij nadere uitwerking van de plannen te worden bepaald.

Foerageergebied

Het plangebied kan onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis, die uit de directe omgeving van het plangebied bekend zijn (NDFF). Deze soorten foerageren in relatief open gebieden, langs bomenrijen en rond bebouwing. Ook kan de brede watergang in het westen kan foerageergebied vormen van soorten als water- of meer-vleermuis.

Vliegroute

De brede watergang in het westen (Brandjessloot) en de sloten in het plangebied zelf vormen doorgaande structuren van potentiële verblijfplaatsen naar foerageergebied en kan hierdoor dienst doen als vliegroute voor meer- of watervleermuis. De bomenrijen in het plangebied vormen geen doorgaande structuren van opgaande beplanting.

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Vrijgestelde soorten

Het grasland en de struwelen in het plangebied vormen geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten bosmuis, veldmuis, egel en huisspitsmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Noord-Holland een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Niet vrijgestelde soorten

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde wezel bekend (NDFF). De houtsingels en de struwelen vormen geschikt leefgebied voor wezel en andere kleine marterachtigen, zoals hermelijn en bunzing. Er zijn daarnaast diverse lijnvormige elementen aanwezig (waaronder sloten) met voldoende dekking om zich langs te kunnen verplaatsen. De aanwezigheid van kleine marterachtigen, zoals wezel, hermelijn en bunzing, in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

2.2.5 Amfibieën

Vrijgestelde soorten

De watergangen vormen geschikt biotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Noord-Holland een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Niet vrijgestelde soorten

Uit de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van niet-vrijgestelde beschermde soorten. Wel zijn waarnemingen bekend van groene kikker (onbepaald). Deze waarnemingen betreffen naar alle waarschijnlijkheid de vrijgestelde meer- of bastaardkikker, aangezien de niet-vrijgestelde poelkikker niet voorkomt in de kop van Noord-Holland. Geschikt voortplantingswater (snel opwarmende ondiepe wateren) voor de niet-vrijgestelde rugstreeppad is niet aanwezig in het plangebied. Geschikt landbiotoop, zoals een kale (zand)bodem met goed vergraafbare grond en/of opgeslagen materialen, is eveneens niet aanwezig in het plangebied. De rugstreeppad en andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door de bekende verspreiding, het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in het plangebied.

2.2.6 Overige soortgroepen

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen, reptielen en ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt beschermde soorten van deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen, reptielen en ongewervelden worden uitgesloten.

2.3 Toetsing

2.3.1 Vogels

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Als gevolg van werkzaamheden of sloop van de boerderij aan de Voetakkers 5 kunnen nestplaatsen van boerenwaluw of huismus verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of jaarrond beschermde nestplaatsen aanwezig zijn. De gebouwen van het sportcomplex dienen eerst nader geïnspecteerd te worden op de geschiktheid voor jaarrond beschermde nesten.

Daarnaast kunnen in bomen jaarrond beschermde nesten van beschermde roofvogels of uilen aanwezig zijn. Het is aan te raden om bij concretere plannen een inventarisatie van de bomen te doen in de winterperiode, wanneer er geen blad aan de bomen zit.

Foerageergebied

Bij uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus en buizerd, maar het plangebied zal naar verwachting niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Overige soorten

Voor de overige vogelsoorten geldt dat het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten bij wet verboden is. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli, maar ook in de periode half februari tot eind september kunnen broedgevallen voorkomen.

2.3.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Als gevolg van de sloop van de gebouwen of de kap van bomen in het gebied kunnen vleermuisverblijfplaatsen verloren gaan. Een aanvullende toets waarbij de gebouwen van dichtbij bekeken worden en wanneer geen blad aan de bomen zit, moet uitwijzen of de bomen en bebouwing daadwerkelijk geschikt zijn voor vleermuisverblijfplaatsen. In dat geval is nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen noodzakelijk.

Foerageergebied/vliegroute

Het plangebied zal naar verwachting na uitvoering van het plan niet ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die graag boven graslanden en rond bebouwing foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

De brede watergang in het westen van het plangebied (Brandjessloot) en de sloten in het plangebied zelf vormen doorgaande structuren tussen potentiële verblijfplaatsen en foerageergebied. Deze watergangen kunnen hierdoor dienst doen als vliegroute voor meer- of watervleermuis. Als deze routes doorbroken worden (bijvoorbeeld door demping, bruggen of kunstverlichting) kan de functie verloren gaan. In dat geval is eerst nader onderzoek nodig om te bepalen of een vliegroute aanwezig is.

2.3.3 Grondgebonden zoogdieren

De houtsingels en struwelen in het plangebied kunnen onderdeel vormen van het leefgebied van wezel, bunzing of hermelijn. Als het plan is om deze te verwijderen of doorbreken, dan is nader onderzoek naar kleine marterachtigen nodig.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Noord-Holland. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

2.3.4 Overige soortgroepen

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Noord-Holland. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Wet- en regelgeving

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

3.1.1 Wet natuurbescherming

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

3.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor Noord-Holland uitgewerkt in de Omgevingsverordening NH2020.

3.1.3 Bijzonder Provinciaal landschap en ganzenfoerageergebieden

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid (Omgevingsverordening NH2020) wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bijzonder provinciaal landschap (BPL). Dat zijn gebieden die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn én niet vallen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast zijn in de Omgevingsverordening NH2020 ganzenfoerageergebieden opgenomen.

3.2 Inventarisatie

De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Markermeer & IJmeer, ligt op circa 2 km ten oosten van het plangebied. Circa 850 m ten noordwesten van het plangebied ligt een NNN-gebied. Op circa 5 km ten noordwesten en zuidwesten van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde bijzonder provinciaal landschap, namelijk Oosterdijk en Schellinkhout en omgeving.

3.3 Toetsing

3.3.1 Wet natuurbescherming

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten door externe werking mogelijk. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Het plangebied ligt op meer dan 25 km van de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen. Hierdoor wordt in de aanleg- en gebruiksfase geen toename van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten binnen Natura 2000-gebieden verwacht.

3.3.2 Provinciaal natuurbeleid

Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN of BPL verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

4 Beschermde houtopstanden

4.1 Wet- en regelgeving

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

4.2 Inventarisatie en toetsing

Een deel van het plangebied ligt buiten de bebouwde kom. De bomenrijen buiten de bebouwde kom vallen onder de beschermde houtopstanden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Noord-Holland is nodig als deze bomen worden gekapt.

5 Conclusie

Voor dit plan is op 11 mei 2023 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens kunnen nog geen definitieve conclusies worden getrokken over effecten op beschermde soorten en/of beschermde gebieden.

5.1 Soortenbescherming

Uit de toetsing komt naar voren dat als gevolg van de plannen mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen, jaarrond beschermde nesten van vogels en verblijfplaatsen en leefgebied van kleine marterachtigen verloren kunnen gaan. Voorafgaand aan daadwerkelijke uitwerking van het bestemmingsplan is een specifiekere natuurtoets nodig en eventueel nader onderzoek om de aan- of afwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten van vogels in de te slopen bebouwing en/of bomen vast te stellen. Als er gewerkt wordt in struwelen en houtsingels is ook nader onderzoek naar kleine marterachtigen noodzakelijk. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Als routes over water en langs bomen doorbroken worden (bijvoorbeeld door demping, bruggen of kunstverlichting) kan de functie verloren gaan. In dat geval is eerst nader onderzoek nodig om te bepalen of een vliegroute aanwezig is.

5.1.1 Zorgplichtmaatregelen

Bij uitvoering van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met het broedseizoen en de algemene zorgplicht van de Wnb moet acht worden genomen.

Negatieve effecten op broedende vogels worden bij voorkeur voorkomen door bij de werkzaamheden buiten het broedseizoen te werken, dus buiten de periode (half februari) half maart tot half juli (eind september).

Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te laten inventariseren op broedgevallen door een broedvogelkundige. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Vanwege de algemene zorgplicht van de Wnb is het nodig om vegetatie ten minste een week voorafgaand aan graafwerkzaamheden te verwijderen. Op die manier hebben algemene amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten, waarvoor de algemene zorgplicht geldt, voldoende tijd om zich te verplaatsen naar een locatie buiten de invloedsfeer van de aanlegwerkzaamheden.

5.2 Gebiedsbescherming

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

Als er bomen gekapt worden in bomenrijen die buiten de bebouwde kom vallen kunnen beschermde houtopstanden aangetast worden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Noord-Holland vanwege in het kader van de Wnb beschermde houtopstanden is dan nodig. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

6 Ecologische meerwaarde

6.1 Natuur-inclusief en diervriendelijk bouwen

Natuurvriendelijk en groen inrichten van de (openbare) ruimte draagt bij aan verkoeling in de zomerhitte door schaduwwerking, zuivert de lucht en biedt volop ruimte aan diersoorten zoals huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Aanplanten van bijvoorbeeld bomen, bosjes en planten draagt verder bij aan het verhogen van de biodiversiteit in een gebied.

6.1.1 Sedumdak

Op platte daken kan (deels) een groen dak (sedumdak) worden gerealiseerd. Een groen dak biedt ruimte aan verschillende plant- en diersoorten, zoals vlinders en bijen en bevordert daarmee de biodiversiteit op het terrein. Een **sedumdak** is een voedselvoorziening voor nuttige insecten, omdat het zowel nectar als stuifmeel biedt. Daarnaast biedt een sedumdak extra isolatie tegen hitte en koude.

6.1.2 Groene gevel

Onder '**Verticaal groen**' worden klimplanten zoals klimop verstaan. Deze klimplanten kunnen langs en tegen gevels worden geplaatst. Klimop (*Hedera helix*) is in het najaar een belangrijke nectarbron voor insecten en vormt in de winter bessen, waardoor ze in deze periode belangrijk is als voedselbron voor vogels. Ook vormt klimop door de jaarronde bedekking een goede slaapplek voor bijvoorbeeld musen. Andere klimplanten die voor groene gevels worden gebruikt zijn: vuurdoorn, wilde bosrank en wilde wingerd.

Met behulp van een trellis of leidraden kan elke gevel worden omgetoverd tot een groene oase. Een trellis voor klimplanten kan het best minimaal 6 cm van de muur worden geplaatst.



Sedumdak. Foto: BügelHajema Adviseurs.



Vleermuiskast VK WS 10. Bron: Vivara Pro.

6.1.3 Nestkasten en vleermuiskasten

Gebouwen kunnen verschillende soortenverblijfplaatsen aan allerlei soorten vogels en vleermuizen bieden. Verschillende leveranciers bieden zogenoemde **inbouwstenen of (inbouw)kasten** aan voor

vleermuis en vogels. Inbouwstenen stenen zijn zo gemaakt dat ze simpel zijn in te bouwen. Kasten van duurzaam materiaal, zoals woodstone, zijn ook geschikt voor langdurig gebruik.

Dergelijke kasten worden, in verband met opwarming van de zon voor vleermuizen, het beste aan de zuidwestzijde van een gebouw en op minimaal 3 m hoogte geplaatst. Voor vleermuizen kan ook gedacht worden aan het toegankelijk maken van de luchtpouw (minimaal 20 mm diep) die bereikbaar is door een **entreesteen** of **open stootvoeg** (22 mm breed).

Kasten voor huismus en gierzwaluw worden aan de noord- of oostzijde van een gebouw en op minimaal 3 m hoogte geplaatst. Naast inbouwstenen kunnen natuurlijk ook diverse **houten vogelhuisjes** worden opgehangen aan bomen.

6.2 Groene inrichting

6.2.1 Parkeerplaatsen

In plaats van geheel verharde parkeerplaatsen kan ook worden gekozen voor parkeerplaatsen met **grastegels**. Hierdoor kan hemelwater in de grond infiltreren. Er zijn ook bloemenmengsels verkrijgbaar die tussen voegen kunnen worden verspreid (bijvoorbeeld mengsel M6 van Cruydt-Hoeck).

6.2.2 Grasvelden en gazon

Het aantal insecten, bijen en vlinders neemt in Nederland af. In plaats van de aanleg van een gazon dat kort wordt gemaaid, wordt door het inzaaien van **inheemse bloemenmengsels** en een extensief maai-beheer de aanwezigheid van deze soorten op het terrein gestimuleerd.

6.2.3 Bijen- en vlindervriendelijke planten en struiken

Plantensoorten die aantrekkelijk zijn voor insecten, bijen en vlinders zijn onder andere (op volgorde van bloeitijd door het jaar heen):

- Winterheide
- Viburnum
- Judaspenning
- Lavendel
- Vlinderstruik
- Verbena
- Koninginnekruid
- Hemelsleutel
- Herfstaster
- Klimop
- Zonnehoed

In de buurt van de standplaats van aantrekkelijke bloemen en planten kunnen ook **insecten- of bijen-hotels** worden geplaatst. Zo kunnen de soorten naast voedsel ook schuilmogelijkheden op het terrein vinden. Deze hotels zijn trouwens niet alleen aantrekkelijk voor bestuivers maar ook voor andere soorten insecten, zoals lieveheersbeestjes en kevers.

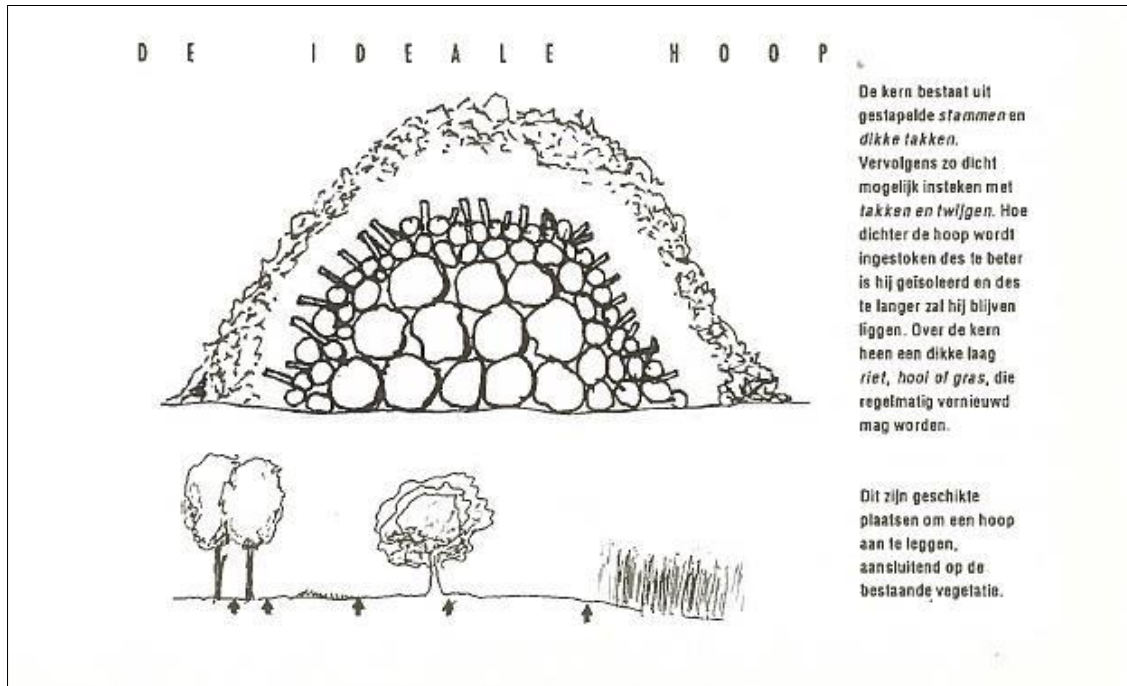
6.2.4 Water

Een natuurlijke vijver of poel is aantrekkelijk voor amfibieën, vissen, vogels, kleine zoogdieren, vlinders, bijen, juffers en libellen. Belangrijk is om géén vissen in de vijver uit te zetten. Vissen eten larven van libellen en salamanders op en woelen de bodem om. Er verdwijnen veel insecten- en amfibieënsoorten uit vijvers waar vissen in zijn uitgezet, omdat vissen van nature niet in kleine poelen en vijvers voorkomen.

Een natuurlijke poel of vijver is minimaal 60 cm diep en heeft **natuurvriendelijke oevers** met inheemse beplanting. Een natuurvriendelijke oever verloopt geleidelijk en heeft verschillende vegetatiezones (van ondergedoken vegetatie tot moeraszone bijvoorbeeld). De helling varieert van 1:2 tot 1:5.

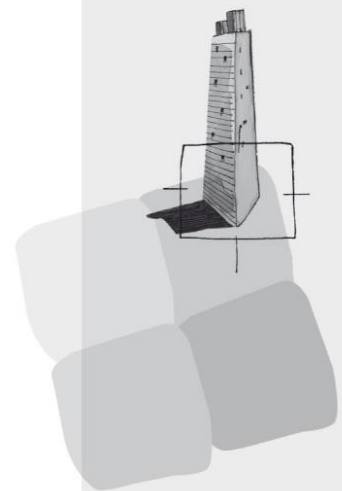
6.2.5 Schuilplaatsen voor egels en kleine marterachtigen

Het gaat slecht met de egel in Nederland. Tuinen en parken zijn te netjes, waardoor ze geen goede plek kunnen vinden om te overwinteren. Door middel van een groene inrichting en het plaatsen van een **egelhuis** kan de egel geholpen worden. Voor kleine marterachtigen kunnen **marterhop** aangelegd worden. Dit zijn in wezen stapels takken



Marterhoop. Bron: Wezel, Hermelijn en Bunzing beschermd in Noord-Holland.

Colofon



BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart NZ 48-50
9401 GN Assen

T 0592-31 62 06

E info@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort